

Verslag Users' Group 03/12/2009

Aanwezig:

F. Al Bitar (EDORA)
J.P. Boydens (FEBEG)
P. Claes (FEBELIEC)
A. Facon (FEBILIEC)
H. Goris (EFET)
J-C. Mignolet (FOD Economie en Energie)
F. Schoonacker (FEBEG)
H. Wyverkens (EFET)
M. Clement (VEV)

Verontschuldigd:

I. Chaput (UWE)
P. Herbosch (Febiliec)
L. Hujoel (Sibelga)
T. Stevens (Cogen)
F. Van Gijzeghem (ODE)
B. Van Der Spiegel (FEBELIEC)
C. Vandenborre (Belpex)

F.Vandenberghe, W. Aertsens, W. Michiels, P. Hermesse, F. Wellens, J. Maes, B. Hebb (ELIA)

Agenda:

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering
2. Actualiteit
3. Voorstelling investeringsplan Waals Gewest
4. Project Stevin
5. Grens België-Frankrijk: regels verdeling capaciteit
6. Werkgroepen
  - Belgian Grid
  - System Operations
7. Varia

Verslag:

1. Goedkeuring van het verslag van de vorige vergadering.

Er is één opmerking betreffende het verslag van vorige vergadering van ODE. Deze is echter een toevoeging aan het verslag en zal dus ook zodanig worden opgenomen.

“ODE waardeert de initiatieven van Elia op het vlak van voorzieningen voor decentrale productie. Deze zijn noodzakelijk voor de realisatie van het hernieuwbare energiebeleid maar worden helaas door Elia ervaren als ‘lasten’. ODE merkt op dat er ook ‘lusten’ zijn zoals de beperking van de netverliezen waardoor er minder compensatie-energie moet aangekocht worden door de TSO/DNB. Zo ook de mogelijkheid van decentrale eenheden tot net-ondersteunende werking op het vlak van spanning en levering van reactieve energie. Verder is er nood aan een stabiel en pro-actief wettelijk en beleidsmatig kader!”

2. Actualiteit

➤ Capaciteiten zuidergrens

De jaarlijkse NTC-waarden en de splitregels zijn gekend . Meer uitleg volgt in de presentatie.

Op 3 december gebeurde de jaarveiling op de zuidergrens met als volgende resultaten:

FR => BE: 1300MW @ 0,16 €/MWh

BE => FR: 400MW @ 3,46 €/MWh

➤ STEVIN

De vergunningsprocedure werd opgestart. Meer uitleg volgt in de presentatie.

Ondertussen is er een vijfde domeinconcessie verleend aan S.A. Norther voor de bouw en exploitatie van een offshore windmolenpark met een capaciteit van 300 tot 450 MW.

De vorige concessies waren voor:

- 1) C-Power: 216 MW tot 300 MW
- 2) Eldepasco: 216 MW tot 252 MW
- 3) Belwind: 330 MW
- 4) Rentel: 288 MW

Dit wil zeggen dat er momenteel in totaal voor maximaal 1620 MW aan concessies zijn toegekend.

Deze informatie is tevens te vinden op de website van Elia onder de rubriek Operationele data & tools\Productie\Vooruitzichten

➤ **Persmededeling van APX-Endex, Belpex en Nord Pool Spot:**
“First Steps towards Integrated Cross-Border Intraday Electricity Market”

Bijgaand een uittreksel uit de persmededeling:
“APX-ENDEX, Belpex and Nord Pool Spot have signed a Principles of Cooperation to work together to develop and establish an integrated cross-border intraday trading solution, with the ultimate goal of facilitating a single market across Europe. The integrated cross-border trading solution will be based on the Elbas technology, which has a proven track record in the Nordic market over many years. The solution will be linked to the existing back office settlement, clearing and nomination systems operated by the different exchanges. Initially, with the support of market participants, Transmission System Operators and regulators, the aim is to establish a common intraday market for the Netherlands and Belgium. The next step could be to integrate this market with the existing Nordic/German Elbas market.”

De heer Vandenberghe stelt dat het hier om een initiatief van de beurzen gaat maar dat het duidelijk is dat dit niet zonder de steun van de betrokken netbeheerders kan gebeuren. Elia staat positief tegenover een impliciet allocatiemechanisme. Elia zal voorafgaand aan de beslissing tot invoering van dit mechanisme een consultatie doen in de Users’ Group begin 2010.

Verschillende leden van de Users’ Group vragen naar de intenties van Elia/TenneT en de beurzen over sommige modaliteiten, zoals het toelaten van OTC transacties. Dit zal tijdens de consultatie behandeld worden.

De heer Schoonacker vraagt wat de timing is van de intraday marktkoppeling tussen België en Nederland.

De heer Vandenberghe legt uit dat de prioriteit van Elia momenteel ligt bij de day ahead marktkoppeling van de CWE-regio. Deze is gepland tegen mei 2010.

Er is geen specifieke timing voor de intraday marktkoppeling. Deze dient zo snel mogelijk te gebeuren.

➤ **Samenwerking CWE-Nordic**

Op 15 oktober 2009 maakten de 12 transmissienetbeheerders van CWE en Nordic zone een gezamenlijk standpunt bekend inzake hun visie op de marktkoppelingsprincipes. Om de ontwikkeling van de interne elektriciteitsmarkt te ondersteunen en te versnellen, sloten zij een akkoord rond een gemeenschappelijke verklaring waarin zij hun visie bekendmaakten omtrent de marktkoppelingsprincipes voor de day-ahead markt. De twaalf betrokken TNBs zijn Amprion (Duitsland), Creos (Luxemburg), Elia (België), EnBW TNG (Duitsland), Energinet.dk (Denemarken), Fingrid (Finland), RTE (Frankrijk), Statnett (Noorwegen), Svenska Kraftnät (Zweden), TenneT (Nederlands), transpower (Duitsland), Vattenfall Europe Transmission (Duitsland). De partijen kwamen overeen om een enig prijskoppelingsmechanisme in hun zone te willen opzetten en zo één marktzone te vormen. De twaalf TNB's zijn van mening dat dergelijk mechanisme de meest efficiënte, objectieve, niet-discriminatoire,

transparante oplossing biedt om grenscapaciteit toe te wijzen en zo sociale welvaart te genereren. (uittreksel uit een persmededeling)

De heer Vandenberghe legt uit dat het aantal verschillende partijen dat bij de marktkoppeling van CWE en Nordic betrokken is aanzienlijk is. Hierdoor zal het een uitdaging zijn dit te verwezenlijken binnen een aanzienbare termijn. Het project kan ook een invloed hebben op het project om een geharmoniseerd intradaymarkt in de CWE-zone in te voeren.

➤ **Naar meerdere prijszones in Zweden**

Bijgaand een uittreksel uit een mededeling van de Europese Commissie: *"The European Commission has invited comments from interested parties on the commitments offered by Svenska Kraftnät (SvK), the Swedish transmission system operator, to stop limiting the amount of export transmission capacity available on electricity interconnectors situated along Sweden's borders, as a way to relieve internal congestion on its network. How? SvK has offered to do that by subdividing the Swedish transmission system into two or more bidding zones and by managing congestion in the Swedish transmission system without limiting trading capacity on interconnectors."*

De heer Aertsens legt uit dat dit eventueel een impact kan hebben op de ontwikkelingen in de CWE-zone. De CREG is immers de mening toegedaan dat Duitsland en Frankrijk zouden moeten worden opgesplitst in verschillende prijszones.

De heer Schoonacker vraagt of hierdoor de planning van de CWE-marktkoppeling niet in het gedrang komt

De heer Vandenberghe legt uit de CWE-marktkoppeling zal uitgevoerd worden met Frankrijk en Duitsland elk als één prijszone. De discussie betreffende de opsplitsing van Frankrijk en Duitsland in verschillende prijszones zal later aan bod komen. Dit is vooral van belang indien men het flow based mechanisme wil invoeren.

➤ **Vergunningen**

De heer Vandenberghe informeert over de evolutie in het dossier tot inschrijving van de 150kV-kabels in de Waalse gewestplannen. Elia heeft een gesprek gehad met de bevoegde administratie. Daarbij verwees Elia naar de bestaande situatie in Vlaanderen, Brussel en Parijs waar deze verplichting niet bestaat. De administratie heeft nu bijkomende informatie terzake gevraagd.

De heer Frank Schoonacker merkt op dat er in Wallonië een decreet is goedgekeurd om de vergunningsprocedure voor investeringen van gewestelijk belang te versoepelen. Op een bepaald ogenblik was er een idee om dit decreet ook van toepassing te maken op energie-infrastructuur maar dit werd niet doorgevoerd. Ondertussen is er bij het Grondwettelijk Hof een procedure tegen dit decreet lopende.

3. Voorstelling investeringsplan Waals Gewest

De heer Hermesse geeft een uiteenzetting betreffende het investeringsplan voor 2010-2017. Hierbij geeft hij een overzicht van de geplande investeringen. In samenwerking met ICEDD heeft Elia een studie gedaan naar ontvangstcapaciteit van decentrale productie. Zonder structurele veranderingen in het net kan Elia 3000 MVA ontvangen

De belangrijkste zones waar een beperkte tot geen ontvangstcapaciteit is, zijn de volgende:

- Zuid- Henegouwen: beheerd door RTE, Netwerk verzadigd
- Boucle de L'est: verzadigd
- Midden-Luxemburg: geen mogelijkheden meer omwille van militaire activiteiten

In bijlage vindt u de presentatie (Bijlage 1)

De heer Al Bitar legt uit dat het deze 3000 MVA zeer nuttige informatie is. Hij wijst er wel op dat dit een vals idee geeft betreffende de werkelijke ontvangstcapaciteit. Zo zijn er andere beperkingen zoals o.a. de lokale bevolking die het onmogelijk maken decentrale productie te installeren.

De heer Vandenberghe legt uit dat dit geen pure netstudie is: de beperkingen die door de overheden werden aangevoerd werden ook in rekening gebracht. Ook werd er rekening gehouden met een aantal visuele beperkingen in de cijfers.

Met deze studie wil Elia een discussie openen of het wel zin heeft om veel investeringen te doen in bepaalde zones als men elders met minder investeringen dezelfde capaciteit aan decentrale productie kan ontvangen. Momenteel krijgt Elia aansluitingsaanvragen binnen waarvoor het netwerk moet versterkt worden. De terugverdientijd van sommige investeringen kan extreem lang worden wanneer de voorziene productie niet in verhouding staat tot de gevraagde netversterking.

Tevens moet rekening gehouden worden met de geplande off-shore parken en de bijkomende productie in Vlaanderen. Indien dit alles gerealiseerd wordt, zullen we op de beperkingen van het elektrisch systeem stuiten: productiebeperkingen zullen dus nodig zijn, los van de lokale netcongesties.

De heer Al Bitar vraagt of een interconnectie met Duitsland geen oplossing kan bieden voor de problemen in de "Boucle de l'Est".

De heer Hermesse legt uit dat een mogelijke interconnectie veel noordelijker zal liggen en dat bovendien in deze regio hetzelfde probleem zich aan Duitse zijde van de grens kan voordoen.

De heer Aertsens legt uit dat Elia van de regulator de vraag heeft gekregen om het beheer van het net van Zuid-Henegouwen te doen in plaats van RTE. Dit wijst erop dat de regulatoren er geen voorstander van zijn om Belgische decentrale productie-eenheden aan te sluiten aan het netwerk van buitenlandse TSO's.

De heer Al Bitar vraagt of er een nieuw tarief geïntroduceerd zal worden om alle investeringen –nodig voor decentrale productie- te financieren.

De heer Vandenberghe legt uit dat hierbij het artikel 12novies van belang is voor Elia. De financiering zal gebeuren in een globaal pakket dat besproken dient te worden met de regulator.

De heer Claes vraagt zich af hoe de investeringen voor de offshore windmolenparken gefinancierd zullen worden. De heffingen/toeslagen voor de aansluiting van de offshore windmolenparken en de groenestroomcertificaten zullen volgend jaar oplopen tot 0,5 €/MWh. Als het geïnstalleerde vermogen offshore groeit tot 2000 MW zal de heffing zelfs oplopen tot 10 €/MWh.

De heer Vandenberghe heeft volle begrip dat de grootgebruikers zich hieromtrent ongerust maken. Hij meldt dat Elia in al zijn contacten met de kabinetten deze problematiek meldt. Hij wijst er op dat betreffende deze problematiek veel know-how aanwezig is in de industrie.

Er wordt voorgesteld een werkgroep ad hoc samen te roepen met betrekking tot de toeslagen en certificaten. De heer Vandenberghe stelt dat de netgebruikers hier een grotere competentie hebben dan Elia en verwacht dan ook input van hen.

4. Stevin

De heer Maes geeft meer uitleg betreffende het project Stevin waarvan de vergunningsprocedure werd opgestart.

In bijlage vindt u de presentatie (Bijlage 2)

5. Grens België-Frankrijk: regels verdeling capaciteit

De heer Aertsens legt de regels uit van de verdeling van de capaciteit op de zuidergrens.

Elia dient elk jaar een dossier in te dienen bij de CREG waarin uitgelegd wordt hoe de beschikbare capaciteit zal worden opgesplitst in jaar-, maand- en dagcapaciteit.

RTE dient ook een dossier in te dienen bij de CRE.

Voor de noordergrens is dit niet nodig aangezien de splitsing van de capaciteiten vastligt in de Nederlandse gridcode.

In bijlage vindt u de presentatie (Bijlage 3)

De heer Clement legt uit dat hij argwanend staat t.o.v. expliciete veilingen. Door op voorhand veilingen te organiseren maak je de beperkte capaciteit nog schaarser. Hierdoor kunnen bepaalde spelers de "price spread" tussen 2 landen beïnvloeden wat leidt tot gaming.

De heer Vandenberghe legt uit dat voor nieuwe spelers met activa in België de lange termijn capaciteiten van groot belang zijn om de beschikbaarheid van hun centrales te hedgen. Voor hen is ook het principe reselling ingevoerd.

De heer Clement stelt dat het systeem van "price coupling" de mogelijkheid geeft tot het hebben van verschillende prijzen. Met het huidige systeem worden de prijsverschillen inderdaad kleiner maar ze blijven bestaan.

De heer Vandenberghe legt uit dat de prijsverschillen ondermeer dienen als incentive om te investeren in productiecentrales. De tradersmarkt gebruikt de prijsverschillen voor een lange termijn optimalisatie. Hij wijst erop dat de inkomsten van de veilingen integraal terugbetaald worden aan de eindverbruiker via de tarieven.

Volgens de heer Clement dient een crossborder capaciteit niet om er iets aan te verdienen maar om de prijzen gelijk te krijgen. De heer Clement wijst erop dat zijn doelstelling tot het komen van een single pricing market niet overeenstemt met de doelstelling van Elia. Het prijssignaal om te investeren dient niet noodzakelijk de commodity price te zijn. Hij legt uit dat producenten een tarief zouden moeten betalen omdat ze te weinig geïnvesteerd hebben. Ze worden immers momenteel 2 keer beloofd: beperkte investeringen en hogere prijzen.

De heer Claes treedt de heer Clement bij in zijn mening. Het systeem van expliciete veilingen leidt niet tot een single pricing zone. Het is een stap vooruit maar men blijft in de verkeerde richting gaan.

De heer Schoonacker legt uit dat producenten hun capaciteit aanbieden aan de marginale kostprijs verhoogd met risicobonus. Volgens hem wordt er niet gegamed door producenten.

De heer Vandenberghe legt uit dat Europa Zweden heeft opgelegd te werken met verschillende prijszones om de beperkingen van het net beter te weerspiegelen. Deze richting van de EU is duidelijk tegengesteld t.o.v. de meningen van de heren Clement en Claes.

6. Verslag werkgroep Belgian Grid.

De heer Aertsens geeft een uiteenzetting over de werkzaamheden van de werkgroep "Belgian Grid".

In bijlage vindt u de presentatie (Bijlage 4)

De heer Clement vraagt of er een verplichting is om gebruik te maken van het systeem multi-user site. Hij vraagt zich ook af of een "closed distribution system" niet dezelfde plichten zal krijgen als distributienetbeheerder

De heer Wellens legt uit dat dit systeem een recht is en geen plicht. Iedereen dient zelf de analyse te maken of dit interessant is. De vrijstelling tot gebruik ervan dient in de wet te worden opgenomen.

De heer Aertsens legt uit dat er een aparte categorie van distributienetbeheerder in de wetgeving moet worden opgenomen om te kunnen bepalen van welke vrijstellingen ze genieten.

7. Verslag werkgroep System Operations

De heer Michiels geeft feedback van de werkgroep System Operations die plaatsvond op 27 november.

Het belangrijkste onderwerp is momenteel het voorstel van de heer Bécret waarin gepleit wordt voor de afschaffing van de grenzen. Hierbij is de technische discussie uitgegroeid tot een market design discussie.

De heer Vandenberghe stelt voor een gecombineerd meeting te houden van de werkgroepen "European Market Design" en "System Operations".

8. VARIA:

De heer Clement vraagt of het voorzien is dat de gegevens van de intraday marktkoppeling publiek gemaakt zullen worden en niet enkel ter beschikking gesteld zullen worden aan de spelers. Dit is voor hem een belangrijk punt.

Data Volgende vergaderingen

18/03 14h30
17/06 14h30
23/09 14h30
09/12 14h30